

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маргаряна Цолака Саркісовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Господарського процесуального кодексу України

м. К и ї в
12 липня 2018 року
№ 218-2(І)/2018

Справа № 3-248/2018(3434/18)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Мельника Миколи Івановича – головуючого,
Саса Сергія Володимировича – доповідача,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянула питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маргаряна Цолака Саркісовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Господарського процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Саса С.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу – Маргарян Ц.С. – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність

частині другій статті 22, частині першій статті 55 Конституції України (конституційність) підпункт 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Господарського процесуального кодексу України (далі – Кодекс), згідно з яким заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України у господарських справах, які подані та розгляд яких не закінчено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, передаються до Касаційного господарського суду та розглядаються спочатку колегією у складі трьох або більшої непарної кількості суддів за правилами, що діяли до набрання чинності цією редакцією Кодексу; такі заяви розглядаються без повідомлення та виклику учасників справи, за винятком випадку, коли суд з огляду на обставини справи ухвалить рішення про інше.

Маргарян Ц.С. у лютому 2018 року звернувся до Верховного Суду із заявою про перегляд постанови Вищого господарського суду України від 21 листопада 2017 року через неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що спричинило ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах, на підставі пункту 1 частини першої статті 111¹⁶ Кодексу у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII (далі – Закон).

Верховний Суд ухвалою від 5 березня 2018 року відмовив у відкритті касаційного провадження у справі за касаційною скаргою Маргаряна Ц.С., оскільки касаційну скаргу подано на судові рішення, яке не підлягає касаційному оскарженню. Верховний Суд зазначив, що „на момент прийняття постанови Вищого господарського суду України від 21.11.2017, зазначений суд був судом касаційної інстанції. Наведена постанова винесена за наслідками розгляду касаційної скарги Маргаряна Цолака Саркісовича. Тобто скаржник реалізував своє право на касаційне оскарження постанови суду апеляційної інстанції в даній справі“.

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що розділ XI „Перехідні положення“ Кодексу „не визначив належним чином особливостей та не містить достатнього механізму реалізації права осіб на перегляд постанов Вищого господарського суду України, прийнятих до 15.12.2017 р. і строк на подання заяв про перегляд яких станом на цю дату не закінчився“. Маргарян Ц.С. стверджує, що Закон звужив обсяг процесуальних прав, які були закріплені в попередній редакції Кодексу, внаслідок чого механізм судового захисту його прав став менш ефективним та доступним.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

2.1. Згідно зі статтею 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу; у конституційній скарзі зазначаються: конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України; обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону; відомості про документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційну скаргу, із наданням копій цих документів і матеріалів; перелік документів і матеріалів, що додаються (частина перша, пункти 5, 6, 7, 8 частини другої).

Автор клопотання просить перевірити на відповідність Конституції України підпункт 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу. Маргарян Ц.С. переконаний, що, незважаючи на відсутність в ухвалі Верховного Суду від 5 березня 2018 року посилання на підпункт 1 пункт 1 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу, цей суд при розгляді його заяви керувався оспорюваними положеннями Кодексу. Аналіз змісту вказаної ухвали дає підстави стверджувати, що Верховний Суд не посилався на оспорювані положення Кодексу, не відтворював їх змісту і не обґрунтовував ними підстав відмови у відкритті касаційного провадження. Ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження Верховний Суд мотивував тим, що відповідно до статті 287 Кодексу постановою Вищого господарського суду України від 21 листопада 2017 року не віднесена до судових рішень, що можуть бути оскаржені до Верховного Суду, який є судом касаційної інстанції у господарських справах. Отже, положення підпункту 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу в ухвалі Верховного Суду від 5 березня 2018 року не застосовані.

Таким чином, Маргарян Ц.С. не дотримав вимог частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, подавши конституційну скаргу щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень Кодексу, які не були застосовані в остаточному судовому рішенні у його справі.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що автор клопотання також не зазначив конкретних положень Основного Закону України, на відповідність яким належить перевірити підпункт 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу, адже на сторінці четвертій конституційної скарги вказано, що оспорювані положення Кодексу не відповідають, зокрема, приписам частини третьої статті 22 Конституції України, а в резолютивній частині конституційної скарги йдеться про частину другу цієї статті.

Крім того, автор клопотання не зазначив, яке з гарантованих Конституцією України прав людини було порушено внаслідок застосування,

як він вважає, підпункту 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Кодексу, а лише вказав на звуження обсягу процесуальних прав учасників господарського судочинства.

Маргарян Ц.С. також не надав копій усіх документів і матеріалів, на які він посилається у конституційній скарзі, та не навів їх у переліку документів і матеріалів, що додаються до конституційної скарги.

Відповідно до статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та якщо: вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду), з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (частина перша); якщо суб’єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв’язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

Із аналізу судових рішень, копії яких долучені до конституційної скарги, вбачається, що автор клопотання вичерпав усі національні засоби юридичного захисту, що підтверджується наявністю ухвали Верховного Суду, яка є остаточним судовим рішенням у його справі.

Вказана ухвала Верховного Суду набрала законної сили 5 березня 2018 року. Маргарян Ц.С. повторно подав конституційну скаргу до Конституційного Суду України 27 червня 2018 року, тобто з порушенням строку подання конституційної скарги, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Той факт, що Маргарян Ц.С. раніше вже звертався до Конституційного Суду України з конституційною скаргою з аналогічного питання і після її повернення Секретаріатом Конституційного Суду України подав виправлену конституційну скаргу, не може вказувати на дотримання ним строку подання конституційної скарги, оскільки Законом України „Про Конституційний Суд України“ передбачена лише можливість повторного звернення до Конституційного Суду України з дотриманням вимог цього закону, зокрема щодо строків подання конституційної скарги.

Клопотання Маргаряна Ц.С. про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги на підставі частини третьої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ є необґрунтованим, адже він надав неправдиві відомості щодо пропуску строку подання конституційної скарги через відсутність повного тексту ухвали Верховного Суду від 5 березня 2018 року. Автор клопотання стверджує, що копію ухвали Верховного Суду від 5 березня 2018 року отримав 18 червня 2018 року. Однак до першої конституційної скарги, поданої до Конституційного Суду України 7 травня 2018 року, Маргарян Ц.С. долучив копію зазначеної ухвали, яка була належним чином засвідчена 16 квітня 2018 року.

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог частини першої, пунктів 5, 6, 7, 8 частини другої статті 55, пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

2.2. За Конституцією України до повноважень Конституційного Суду України належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність), зокрема, законів (пункт 1 частини першої статті 150); Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою

особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України (стаття 151¹).

Аналіз матеріалів конституційної скарги дає підстави для висновку, що Маргарян Ц.С. фактично висловлює незгоду з відсутністю права на перегляд Верховним Судом судових рішень касаційної інстанції, які були прийняті до 15 грудня 2017 року, а заяви про перегляд цих рішень з підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права подані після цієї дати. Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що „уникнути звуження обсягу існуючих прав сторін господарського судочинства можна було б шляхом включення до Розділу XI „Перехідні положення“ ГПК України положення про особливості передачі на розгляд Касаційного господарського суду Верховного Суду заяв про перегляд постанов Вищого господарського суду України протягом трьох місяців з дня набрання чинності змін до ГПК України, а саме з 15.12.2017 р. по 15.03.2018 р.“. Однак вирішення питань судочинства, які не врегульовані в Конституції України, віднесено до компетенції Верховної Ради України (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, пункт 14 частини першої статті 92, пункт 8 частини другої статті 129 Основного Закону України).

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що неналежне законодавче врегулювання або його відсутність не може бути підставою для відкриття конституційного провадження у справі (ухвали від 21 березня 2002 року № 9-у/2002, від 27 лютого 2013 року № 8-у/2013), а також наголошував на тому, що до його повноважень не належить заповнення прогалин у нормативно-правових актах (ухвали від 19 травня 2009 року № 27-у/2009, від 24 червня 2009 року № 34-у/2009).

Таким чином, порушене в конституційній скарзі питання не належить до повноважень Конституційного Суду України, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Маргаряна Цолака Саркісовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 1 пункту 1 розділу XI „Перехідні положення“ Господарського процесуального кодексу України на підставі пунктів 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ця Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**